

תנ"ך

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	-	(40x1)	-	40 נקודות
פרק שני	-	(40x1)	-	40 נקודות
פרק שלישי	-	(20x1)	-	20 נקודות
סך הכול	-			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד. (2) יש להתרכז בנושא. יש לשים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה. כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – סיפורי האבות (40 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1-2.

בכל שאלה שבחרתם, ענו על כלל הסעיפים (לסעיף א – 12 נקודות; לסעיף ב – 14 נקודות ולסעיף ג – 14 נקודות).

1. קראו **בראשית**, פרק כ"א, פסוקים ח'–ל"ד.

א. קראו פסוקים ח'–י"ג.

(1) מהי דרישת שרה מאברהם, ומהו הנימוק לדרישתה? (6 נקודות)

(2) מה בדברי אלוהים לאברהם היה יכול לשכנע אותו לשמוע בקולה של שרה? הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ד–כ'.

(1) תארו את המצוקה של הגר וישמעאל, וכתבו כיצד באה לידי ביטוי החמלה של ה' על אחת מן הדמויות.

הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו פסוק י"ז וגם את המדרש שלפניכם.

"בְּאֵשׁ הוּא יָשָׁם" - אמר רבי סימון: קפצו מלאכי השרת לקטרגו [לומר דברי האשמה כנגד ישמעאל],

אמרו לפניו [לפני ה']: "ריבון העולמים, אדם שהוא עתיד להמית את בניך בצמא, אתה מעלה לו באר?"

אמר להם [ה']: "עכשיו מה הוא, צדיק או רשע?" אמרו לו: "צדיק". אמר להם: "איני דן [שופט] את האדם,

אלא בשעתו".

(בראשית רבה, פרשה נ"ג, י"ד)

על פי המדרש, מהי הביקורת של מלאכי השרת כלפי אלוהים, וכיצד תשובת ה' מלמדת שהוא מנהיג את העולם על פי

יסודות הצדק? הסבירו את דבריכם. (7 נקודות)

ג. קראו פסוקים כ"ב–ל"ד.

אבימלך מעוניין לכרות ברית עם אברהם כדי להסדיר את היחסים ביניהם ודורש ממנו שינהג ביושר ובחסד.

(1) כיצד המענה של אברהם לאבימלך מלמד כי אברהם הגן על זכויותיו בברית זו? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם

על הכתוב. (7 נקודות)

(2) קראו פסוקים כ"ז–ל"ד.

מהי התמיהה שהעלה אבימלך לפני אברהם, וכיצד ההסבר של אברהם למעשיו מלמד שפעל מתוך דאגה לעתיד?

הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

2. קראו **בראשית**, פרק כ"ז, פסוקים ו'–מ"ו.
- א. קראו פסוקים ו'–י' ופסוקים מ"א–מ"ו.
- (1) על פי פסוקים ו'–י', מה רצתה רבקה להשיג בעבור יעקב למען עתידו, וכיצד פעלה למימוש רצונה? (6 נקודות)
- (2) על פי פסוקים מ"א–מ"ו, מה הייתה הסכנה הצפויה ליעקב, וכיצד פעלה רבקה להגן עליו מפני סכנה זו? הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)
- ב. קראו **בראשית**, פרק כ"ז, פסוקים ה'–י"ט וגם **בראשית**, פרק ל"ח, פסוקים י"א–י"ח.
- (1) במה דומה המעשה שעשה יעקב למעשה שעשתה תמר, וכיצד המעשה שעשתה כל דמות סייע לה להשיג את מבוקשה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתובים. (7 נקודות)
- (2) יש הטוענים כי המעשה שעשתה תמר נבע מרצון לעשיית צדק. הוכיחו טענה זו בנוגע לתמר, וכתבו אם לדעתכם גם יעקב פעל ממניע זה. נמקו את דבריכם, ובססו אותם על הכתובים. (7 נקודות)
- ג. קראו **בראשית**, פרק כ"ז, פסוקים כ"ח–כ"ט ופסוקים ל"ח–מ'.
- (1) הברכה שבירך יצחק את יעקב עדיפה מן הברכה לעשיו הן בהיבט הכלכלי הן בהיבט השלטוני. בחרו באחד מן ההיבטים, והסבירו מדוע מה שהובטח ליעקב עדיף ממה שהובטח לעשיו. בססו את דבריכם על שני קטעי הפסוקים. (7 נקודות)
- (2) בפסוק מ' נאמר: "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיֵד וּפְרֻקָתְךָ עָלוּ מֵעַל צְוֹאֲרְךָ". קראו את הפירוש של רד"ק שלפניכם.
- "והיה כאשר תריד" - כשהגיע העת [כשיגיע הזמן] שתמשול אתה. "ופרקת עלו" - ולא תעבדנו, וזה יהיה בעונו [בחטאו].
- מה הבטיח יצחק לעשיו כדי לעודד אותו, ומהו הצידוק המוסרי לכך? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על פסוק ל"ה ועל דברי רד"ק. (7 נקודות)

פרק שני – סיפורי יוסף (40 נקודות)

ענו על השאלה שלפניכם.

ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 12 נקודות; לסעיף ב – 14 נקודות ולסעיף ג – 14 נקודות).

3. קראו **בראשית**, פרק מ"ב, פסוקים ז'–ל"ח.

א. קראו פסוקים ז'–כ'.

(1) על פי פסוקים ז'–י"ז, כיצד בא לידי ביטוי יחסו הנוקשה של יוסף כלפי אחיו? הביאו שתי הוכחות לביסוס דבריכם. (8 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ח–כ', כיצד בא לידי ביטוי השינוי ביחס של יוסף כלפי אחיו? הסבירו את דבריכם. (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ז–כ' ופסוקים כ"ט–ל"ד וגם את ההגדרה שלפניכם למושג "שקר לבן".

"שקר לבן" הוא שקר שבו האמת מסולפת במידה לא רבה. הוא בא לידי ביטוי באמצעות השמטת מידע, תוספת מידע וייפוי המציאות. שקר לבן נאמר כדי שלא לפגוע באחר, כדי להגן עליו וכדי לשמור על יחסים טובים בין אנשים.

בפסוקים י"ז–כ' המספר המקראי מתאר את מפגשם של האחים עם יוסף. בפסוקים כ"ט–ל"ד האחים מספרים לאביהם על המפגש הזה, ובדבריהם הם משתמשים ב"שקרים לבנים".

צינו שני "שקרים לבנים" בדברי האחים לאביהם, והסבירו בנוגע ל**כל אחד** מן השקרים מדוע הוא נחשב "שקר לבן", ומה קיוו האחים להשיג באמצעותו. בססו את דבריכם על הכתובים ועל ההגדרה. (14 נקודות)

ג. קראו פסוקים ל"ו–ל"ח.

(1) מהי הצעתו של ראובן לאביו, ומדוע רש"י מכנה את ראובן "בְּכוֹר שׁוֹטֵה"? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (7 נקודות)

(2) בדבריו של יעקב בפסוקים אלה מהדהדת טראומה מן העבר.

הסבירו כיצד טראומה זו הייתה עשויה להשפיע על שיקול דעתו של יעקב. (7 נקודות)

פרק שלישי – קטע להבנה ולניתוח (20 נקודות)

ענו על סעיף א – **חובה** (12 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב–ד (8 נקודות).

4. קראו **מלכים א**, פרק י"ב.

הפרק עוסק בסיבות לפילוג הממלכה המאוחדת, שהתרחש בשנת 928 לפני הספירה. הממלכה התפלגה לממלכת יהודה, בהנהגת רחבעם בן שלמה, ולממלכת ישראל, בהנהגת ירבעם בן נבט.

ענו על סעיף א – **חובה**.

א. קראו פסוקים א'–ה'.

(1) מה ביקשו שבטי ישראל מרחבעם כדי שיקבלו עליהם את מלכותו? (7 נקודות)

(2) כיצד תגובת רחבעם על הבקשה של שבטי ישראל מלמדת על היותו מלך שקול ומתון? הסבירו את דבריכם,

ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ד.

ב. קראו פסוקים ו'–י"א.

בחרו באחת מן העצות שקיבל רחבעם, והסבירו מהי התועלת שהיה רחבעם יכול להפיק מעצה זו, ומהי הסכנה שטמונה בה למלכותו. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (8 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ג–ט"ז וגם את ההגדרה שלפניכם למושג "סיבתיות כפולה".

"סיבתיות כפולה" היא מושג בחקר התנ"ך הטוען שאירוע מסוים נגרם משתי סיבות: סיבה אלוהית וסיבה

אנושית.

הסבירו כיצד באה לידי ביטוי הסיבתיות הכפולה בתיאור פילוג הממלכה. בססו את דבריכם על הכתוב. תוכלו להיעזר

גם ב**מלכים א**, פרק י"א, פסוקים כ"ט–ל"א. (8 נקודות)

ד. קראו פסוקים ט"ז–י"ח.

(1) על פי פסוקים ט"ז–י"ז, הביאו הוכחה אחת המעידה כי שבטי ישראל לא הסכימו לקבל עליהם את שלטונו של

רחבעם. הסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

(2) על פי פסוק י"ח, הסבירו טעות אחת בשיקול הדעת של רחבעם בתגובתו על מרד שבטי ישראל. בססו את דבריכם

על הכתוב. (3 נקודות)

בהצלחה!